

“น้ำใจ”

ร่างกายของคนและสัตว์ อันเรียกว่าเป็นสังขารที่มีใจครอง ประกอบด้วยธาตุ ทั้ง ๔ ประสม คือดิน น้ำ ไฟ และลม ถ้าขาดธาตุใดธาตุหนึ่ง ก็ไม่ครบธาตุ ไม่เป็นตัวตน บริบูรณ์ได้

ในธาตุทั้ง ๔ นี้ ถ้วนสำคัญด้วยกันทั้งนั้น ธาตุอื่นๆขอยกไว้ จะกล่าว ณ ที่นี้ เฉพาะธาตุน้ำเท่านั้น

น้ำ ตามสภาพเป็นของเหลว คือ ซึมซาบ เฝืออบ ละมีความเย็นเป็นลักษณะ คนและสัตว์มีน้ำอยู่ในตัวหลายอย่างทั้งนั้น เช่นเลือด เหงื่อ มูตร น้ำตา น้ำมัน เป็นต้น

ยังมีน้ำอีกชนิดหนึ่งเรียกว่า “น้ำใจ” ซึ่งผิดกว่าน้ำอื่นๆทั้งสิ้น เพราะน้ำอย่างอื่นมีไว้เพื่อประโยชน์เฉพาะเจ้าของร่าง แต่น้ำใจ มีไว้เพื่อประโยชน์แก่ผู้อื่น

น้ำใจ คือนิสัยใจคอต่างๆของคน คนที่รู้จักนึกถึงผู้อื่นเรียกว่า “มีน้ำใจ” แต่ผู้ใดมุ่งคิดเฉพาะตนเองเป็นที่ตั้ง ไม่รู้จักนึกถึงผู้อื่นบ้าง เรียกว่าเป็นคน “ไม่มีน้ำใจ” หรือ ขาดน้ำใจ

คนเรานั้น จะอยู่อย่างโดดเดี่ยวเพียงคนเดียวในโลกนี้ย่อมเป็นไปได้ ฉะนั้น จึงควรมีน้ำใจ คือนึกถึงผู้อื่นบ้าง อย่างมุ่งคิดเอาแต่ประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง ดังที่เรียกกันว่า เป็นคนเห็นแก่ได้ หรือเห็นแก่ตนเอง เมื่อมีน้ำใจแก่เขา เขาก็ย่อมมีน้ำใจตอบ ขาดน้ำใจ ไม่มีน้ำใจต่อเขา เขาก็ขาดน้ำใจ ไม่มีน้ำใจแก่เราเช่นกัน

น้ำกิน น้ำใช้ นิยมน้ำจืด แต่น้ำใจคนจะจืดเหมือนอย่างน้ำธรรมดาไม่ได้ คนที่ดูดายไม่ยอมช่วยเหลือ ไม่สงเคราะห์ ไม่เกื้อกูล แก่ญาติมิตรพวกพ้อง ในเมื่อถึงคราวจะช่วยเหลือสงเคราะห์เขา ย่อมถูกเรียกว่าเป็นคนใจจืด ไม่มีรส คือไม่ให้ผู้อื่นเห็นคุณ และเก็บความรู้สึกนึกคิดไว้เพื่อระลึกถึงคุณ และตอบแทนบ้างในภายหลัง

เป็นคน จึงควรมีน้ำใจ และน้ำใจที่มีก็ควรปรุงแต่ง อย่าให้รสจืด เพื่อได้รับรส น้ำใจจากผู้อื่นบ้าง. (สนฺโต สตฺตฺหิตฺเต รตฺตา สัตฺตบฺรุษ ยินฺตฺติในการเกื้อกูลสัตว์)